

Paulus komt aan te Jeruzalem

door: Peter Cuijpers

Handelingen 21:17-26

De ontvangst

De bestemming van de reis was bereikt. In Jeruzalem werden Paulus en zijn reisgenoten hartelijk ontvangen door de broeders (vs. 17). Deze eerste bijeenkomst droeg, in tegenstelling met die van de volgende dag, geen officieel karakter. Het was een hartelijk en vreugdevol weerzien. De volgende dag ging het gezelschap onder leiding van Paulus naar Jakobus. De vermelding dat alle oudsten daar kwamen, maakt duidelijk dat dit samenzijn niet zomaar een gezellig onderonsje was. Jakobus was de broer van de Heer Jezus, en de schrijver van de gelijknamige brief van Jakobus (vgl. Matt. 13:55; 1 Kor. 15:7; Jak. 1:1). Jakobus, de apostel en broer van Johannes, was inmiddels door koning Herodes met het zwaard gedood (Hand. 12:2). Jakobus drukte heel duidelijk een stempel op de gemeente te Jeruzalem (vgl. Hand. 12:17; 15:13). De oudsten kwamen dan ook naar zijn huis. Hierbij moet worden opgemerkt dat Jakobus niet de bisschop van Jeruzalem was, zoals de rooms-katholieke kerk leert. De verantwoordelijke broeders in Jeruzalem waren oorspronkelijk *de apostelen* (Hand. 6:6). Dan worden *de apostelen en de oudsten* als verantwoordelijken genoemd (Hand. 15:6). En ten slotte waren het *alle oudsten* die de verantwoording droegen (Hand. 21:18). Dit kenmerkt de overgang van de apostolische tijd naar de toestand zoals die nu geldt in de plaatselijke gemeente.

Vanaf vers 19 spreekt Lucas niet meer over ‘wij’ maar over ‘hij’ (derde persoon enkelvoud). Alle aandacht wordt op Paulus gericht. De wij-vorm verschijnt pas weer in Handelingen 27:1 en vervolg. Nadat Paulus hen had begroet, vertelde hij wat God onder de volken door zijn bediening had gedaan. In tegenstelling met Handelingen 15:4, 12, waar hij vooral sprak over de grote tekenen en wonderen welke God door hem en Barnabas onder de volken had verricht, spreekt hij nu over de gunstige gevolgen van zijn bediening – de voortgang die het evangelie had gemaakt onder de volken. Jakobus en de oudsten reageerden positief op deze boodschap. Ze begonnen God spontaan te verheerlijken.

Geweldig als we ons zó kunnen verblijden over de succesvolle bediening van een dienstknecht. Hier kunnen we zeker iets van leren. Wat we ook van hen

kunnen leren, is dat zij Gód verheerlijkten, niet Paulus! Hoe succesvol een dienstknecht van God ook mag zijn, hij is slechts een uitverkoren vat in de hand van de Meester (vgl. Hand. 9:15; 2 Tim. 2:21). Laten we ons over dit soort bruikbare vaten voor de Meester verblijden, maar wel uitkijken dat we de juiste Persoon de eer en de heerlijkheid geven!

*“En zij zeiden tot hem: U ziet, **broeder**, hoevele tienduizenden er onder de Joden zijn die geloven, en allen zijn zij ijveraars voor de wet”* (vs. 20b). Paulus wordt hier aangesproken als *broeder*. *“Eén is onze Meester, en wij zijn allen broeders”* (Matt. 23:8). Zodra iemand opnieuw wordt geboren, is hij een ‘geliefde broeder’ (vgl. Fm.:10,16). Hij is opgenomen in de familie van Gods kinderen: *“Want èn Hij die heiligt èn zij die geheiligd worden, zijn allen uit één; daarom schaamt Hij Zich niet hen broeders te noemen”* (Hebr. 2:11). De Heer Jezus schaamt Zich niet om ons ‘broeders’ te noemen. De juiste aansprektitel onder gelovigen is dan ook broeder of zuster.

Allen zijn zij ijveraars voor de wet

Jakobus, die als woordvoerder van de oudsten optrad, zei dat men in Jeruzalem ook niet stil had gezeten: tienduizenden Joden geloofden in de Heer Jezus. Ze waren tot bekering gekomen en hadden zich laten dopen (vgl. Hand. 2:14-41,47; 5:14; 6:1,7). *‘En allen zijn zij ijveraars voor de wet.’* Deze opmerking geeft een geheel andere wending aan het gesprek. Over Paulus deden allerlei geruchten de ronde. Ze hadden gehoord dat hij alle Joden die onder de volken waren afval van Mozes leerde, door te zeggen dat zij hun kinderen niet moesten besnijden en niet naar de gebruiken hoefden te wandelen (vs. 21).

Wat te doen? *“Het is onvermijdelijk dat de menigte samenkomt, want zeker zullen zij horen dat u bent gekomen”* (vs. 22). Ze zagen de bui al hangen; straks zou heel Jeruzalem op zijn kop staan. Je zult een daad moeten stellen, broeder Paulus! *“Doe dan wat wij u zeggen: wij hebben vier mannen die uit zichzelf onder een gelofte staan. Neem hen mee en reinig u met hen en draag de kosten voor hen, opdat zij zich het hoofd kunnen laten scheren; en allen zullen weten dat er van*

wat er over u is verteld, niets waar is, maar dat u ook zelf wandelt in het onderhouden van de wet. Wat echter de gelovige volken betreft, wij hebben hun aangeschreven, na besloten te hebben dat zij niets dergelijks moesten onderhouden dan dat zij zich moesten wachten voor wat aan de afgoden is geofferd, voor het bloed, voor het verstikte en voor de hoererij” (vs. 23-25).

De ‘ijveraars voor de wet’ beschuldigden Paulus van afval van Mozes. Dit staat gelijk aan afval van de wet. Maar hoe stond Paulus in werkelijkheid tegenover de wet? Allereerst zette hij zich met alle kracht in voor de vrijheid van de gelovigen *uit de volken*, geheel in overeenstemming met het decreet van de apostelen en de oudsten (Hand. 15:1-21). Vervolgens verdedigde hij nadrukkelijk dat *zowel Joden als heidenen* alleen gerechtvaardigd konden worden door het geloof in de Heer Jezus. De besnijdenis en het onderhouden van de wet droegen daartoe niets bij (Rom. 3:20; 8:3; Gal. 3:11 enz.). Het is echter niet waar dat hij de Joden afval van Mozes leerde, en hen verbood de wet te onderhouden. Paulus zelf had immers Timoteüs laten besnijden (Hand. 16:3). En zelf had hij zich het hoofd laten scheren te Kenchreeën (Hand. 18:18). Tot dan leerde Paulus nergens dat de Joodse gelovigen hun eigen leefwijze (ethos: zede, gewoonte, gebruik) moesten opgeven (vgl. Hand. 26:4; 28:17). Het waren judaïsten die Paulus vals beschuldigden, en met name zij die uit de sekte van de farizeeën tot geloof waren gekomen (vgl. Hand. 15:5).

Door een halachische ¹ handeling te verrichten, moest Paulus nu aantonen dat hij ook zelf wandelde in het onderhouden van de wet. In het jodendom geldt: wie zijn trouw wil bewijzen aan de wet moet niet met een verklaring komen, maar met een daad van wetsbetrachting. De orthodoxie (de rechte leer) wordt afgemeten aan de orthopraxie (het recht handelen). Uit de wetsbetrachting blijkt de toewijding aan God. Dit beginsel geldt evenzeer voor ons als christenen: “(...) niet ieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar hij die de wil doet van mijn Vader die in de hemelen is” (Matt. 7:21; vgl. Jak. 2:14vv.).

¹ Dat is het onderhouden van de wet (de Tora).

“Toen nam Paulus de mannen mee en na zich de volgende dag met hen te hebben gereinigd ging hij in de tempel en kondigde aan dat de dagen van hun reiniging zouden zijn vervuld wanneer voor ieder van hen de offerande was gebracht” (vs. 26).

Paulus stemde in met het voorstel van de oudsten om de nazireeërgelofte van de vier mannen te bekostigen (vgl. Num. 6:1vv.), en zich samen met hen te reinigen. Niet alle nazireeërs waren in staat de dure offers zelf te betalen. De kosten daarvan werden dikwijls door een ander gedragen. Binnen het jodendom werd dit als een vrome verdienste gezien. Met een blik van goedkeuring (en opluchting?) zagen de oudsten Paulus met de vier mannen aan zijn zijde vertrekken. Zoals afgesproken reinigde hij zich de volgende dag, om vervolgens met hen de tempel binnen te gaan. Daar kondigde hij aan dat de dagen van hun reiniging zouden zijn vervuld wanneer voor ieder van hen de offerande was gebracht.

Om over na te denken

Voordat Paulus de tempel binnenging, moest hij gereinigd worden; hij was ceremonieel onrein. Het buitenland werd door de Joden gezien als een onreine omgeving. Iedereen die een buitenlandse reis had gemaakt en de tempel wilde binnengaan, moest zich eerst reinigen. Paulus, die teruggekomen was van zijn derde zendingsreis, had in het buitenland langdurig contact gehad met heidenen. Hij was daardoor verontreinigd en moest ceremonieel gereinigd worden. De reiniging werd uitgevoerd door besprenkeling met het reinigingswater (Num. 19:13,20).

Wij als christenen praktiseren dit soort ceremoniële reinigingen niet. Dit neemt echter niet weg dat Paulus ook óns oproept om ons te reinigen van alle bevlekking van het vlees en van de geest, en de heiligheid te volbrengen in de vrees van God (2 Kor. 7:1). Wij behoren rein te zijn, niet omdat we de tempel van God binnengaan, maar omdat we de tempel van God *zijn* (2 Kor. 6:16; 1 Kor. 3:16). Voor ons geldt net zo goed het principe: “*raakt niet aan wat onrein is*” (2 Kor. 7:17).

Het verschil zit hierin: in het jodendom werd men verontreinigd door letterlijk (fysiek) contact met de heidenen. In het christendom wordt men verontreinigd door ‘geestelijk’ contact met ongelovigen (2 Kor. 6:14-18). Moeten we ons dan in een klooster terugtrekken om alle contact met ongelovigen te vermijden? Natuurlijk niet! Met ‘contact’ bedoelt Paulus ‘omgang’ hebben, het vertrouwelijk en vriendschappelijk omgaan met elkaar (1 Kor. 5:9). We kunnen niet vermijden dat we dagelijks met ongelovigen in aanraking komen. Dit kunnen collega’s op het werk zijn, burens, enz. Met ongelovigen (en gelovigen) die er een zondige levensstijl op nahouden, en die niet willen opgeven, kunnen we geen vertrouwelijke omgang hebben (1 Kor. 5:9vv.). Dat we hierover niet al te lichtzinnig moeten denken, blijkt uit de waarschuwing van Paulus: “*Dwaalt niet! Verkeerde omgang bederft goede zeden*” (1 Kor. 15:33).

Voorbeeld: leg één rotte appel in een schaal met gezonde appels. Wordt de rotte appel gezond of worden de gezonde appels rot? Het laatste! Het is een wetmatigheid in de natuur dat wat bedorven is, al snel bederft wat goed is. Laten we echter uitkijken dat we hierin niet doorslaan. Sommige christenen proberen krampachtig alle contact met ongelovigen te vermijden. Bang om verontreinigd te worden! Zó snel worden we ook weer niet verontreinigd. Dit is een ‘proces’ (denk maar aan het voorbeeld van de appels). Bovendien ligt hier het gevaar van farizeïsme op de loer. Jezelf beter, heiliger gaan voelen dan de ander (vgl. Luc. 18:9-14). Anderen hebben er echter geen enkel probleem mee om in de kring van de spotters te verkeren (Ps. 1:1). Dit soort verkeerde omgang bederft goede zeden. En dat is dan ook vaak op te merken! Een goede leidraad vinden we in Psalm 26:

“Bij de valsaards zit ik niet neer, met de huichelaars ga ik niet om; ik haat het gezelschap der boosdoeners en bij de goddelozen zit ik niet neer” (Ps. 26:4-5).

Voor David viel een zekere categorie mensen af waarmee hij omgang kon hebben. Hij wandelde in onschuld (vs. 11). Van bepaalde mensen is het overduidelijk dat ik met hen geen omgang kan en mag hebben. Voor het overige (of de overigen) wandel ik in ‘onschuld’. Dit neemt alle krampachtigheid voor verontreiniging bij mij weg. David eindigde zijn psalm met de woorden: *“Mijn voet staat op effen baan – in de*

samenkomsten zal ik de HERE prijzen”. Hij wist dat hij in deze zaak eerlijk en met een goed geweten tegenover God stond. Dit gaf hem ook volle vrijmoedigheid om de HERE in de samenkomsten te prijzen.

Afzondering betekent dat we ons niet inlaten met zonde en met zondaars. Maar afzondering mag nooit leiden tot farizeïsme. De Heer werd een vriend van tollenaars en zondaars genoemd (Matt. 11:19). Zij kwamen telkens naar Hem toe *om Hem te horen* (Luc. 15:1). Dit was een doorn in het oog van de farizeeën en schriftgeleerden. Zij begonnen te mopperen en zeiden: *“Deze ontvangt zondaars en eet met hen”* (Luc. 15:2).

Als ‘zondaars’ openstaan voor het evangelie, kunnen we tot op zekere hoogte met hen omgaan. Zolang we de gelegenheid krijgen om duidelijk te maken dat ze zich moeten bekeren, kunnen we gerust met hen eten. En dát is nu juist wat de Heer Jezus deed in Lucas 15. Hij riep zondaars op zich te bekeren (vs. 7, 10, 18-19). Zolang ik als het ‘zout’ onder ongelovige mensen (zondaars) verkeer, beantwoord ik aan het doel van mijn roeping als discipel van de Heer Jezus. *“Als nu het zout smakeloos wordt, waarmee zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer voor dan om weggeworpen en door de mensen vertreden te worden”* (Matt. 5:13).

Dit laatste vers is een doordenkertje!!

Oude Sporen 2009

